

[J. S. Foget.]

er der sket Begivenheder, der mere end nogen Sinde har rystet hele vort Samfund. Dagen den 9. April 1940 vil staa uudslettelig for alle os, der oplevede den, og den Tid, der er gaaet siden, har sat sit Præg paa hver enkelt af os. Vi havde her i Danmark levet vort eget Liv, og vi havde tilegnet os en Egenart, som gjorde, at vi alle følte os stolte over at tilhøre den danske Nation. De store Begivenheder, der pludselig væltede ind over os, traf os derfor ganske uforberedt. Reaktionen blev derefter. Rækkevidden af det, der var sket, stod ikke fuldt klar for alle, og i de pludselige Standpunkter, der blev taget fra forskellig Side, var man tilbøjelig til at undervurdere Begivenhedernes Omfang. Dette satte sit Præg paa meget af det, der skete umiddelbart efter Besættelsen. Tiden, der er gaaet siden, har imidlertid givet Plads for mere moden Overvejelse og Mulighed for bedre Bedømmelse af Situationen. Standpunkterne staa klarere og fastere end forhen, og Sammenholdet om alt, hvad vi som Danske glæder os over, er i Dag en absolut Kendsgerning.

Sammenligner vi vort Lands Stilling med andre Landes, maa vi alle indrømme, at vi indtil nu er kommet forholdsvis let igennem. Vore Afsavn af materiel Art har ikke været store, selv om det psykiske Pres, der hviler over os alle, ikke er blevet mindre. Naar vi hidtil er kommet relativt godt igennem, er der ingen Tvivl om, at dette i første Række skyldes den officielle udenrigspolitiske Stilling, som Regeringen har taget. Det har været den eneste mulige og derfor ogsaa den eneste rette. Mit Parti har været ganske enig med Samlingsregeringen herom. Det er derfor sørgeligt at konstatere, at det netop er denne Udenrigspolitik, som Mand og Mand imellem har oppisket Sindene. Det er imidlertid min Opfattelse, at dette i første Række skyldes, at Befolkningen ikke har faaet tilstrækkelig klar Besked. Enhver Dansk er i Stand til at taale meget og savne meget, men der er een Ting, han ikke kan, og det er at finde sig i at blive holdt i Uvidenhed om de faktiske Forhold. Dette foraarsager det sygelige Rygtesmereri, der i disse Aar har hersket. Det vilde man have undgaaet ved at give klar Besked. Gjorde man dette, da er det i alle Tilfælde givet, at hvad der saa end skete, vilde det aldrig blive saa slemt, som det blev gjort til i Folkemunde.

Det skal ikke nægtes, at Forholdene for mit Parti i disse Aar ikke har været lette. Vi har ikke staaet tilsluttet Samlingsregeringen, og man har som Følge

heraf beskyldt os for ikke at staa paa Folkestyrets Grund. Vi har imidlertid holdt nøjagtigt den samme Linie i enhver politisk Henseende, som vi holdt forhen. Dannelsen af Samlingsregeringen blev foretaget, uden at vi fik nogen Henvendelse herom, og selv om dette var sket, vilde Uoverensstemmelserne, der findes mellem os og de gamle Partier om de rent indrepolitiske Linier, sikkert alligevel have været en Hindring, men om den udenrigspolitiske Linie vilde der ikke være opstaaet nogen Uoverensstemmelse.

Det er dog imidlertid ganske særlig dette, man i den politiske Situation har søgt at give det Udseende af, og det kan ikke nægtes, at det har skabt nogen Bitterhed i Sindet hos os, at man har søgt at stemple os, der dog ved sidste Valg afleverede mit Folketingsmandat til Venstre udelukkende for at give Mulighed for et godt dansk Valg i Sønderjylland, som mindre nationalt indstillede end andre. Man ved, at dette ikke er Tilfældet, og man har søgt at udnytte enhver Udtalelse fra andre mod os. Havde man holdt sig til de Udtalelser, mit Parti har fremsat, vilde man intet Grundlag have haft derfor, men man har i Stedet for holdt sig til Udtalelser fra andre Fraktioner, som vi ingen Indflydelse har haft paa og intet Kendskab har haft til, udelukkende for at modarbejde os i politisk Henseende. Jeg tror imidlertid ikke paa, at man faar det tilsigtede politiske Resultat ud heraf. Det er et uærligt Spil, som man kun kan opretholde, fordi man inden for Samlingspartierne behersker Pressen og Radioen.

Medens vi saaledes har været enige med Regeringen i udenrigspolitisk Henseende, har dette saa langtraaet været Tilfældet i indenrigspolitisk Henseende, ikke mindst, fordi Samlingsregeringen har videreført Indenrigspolitikken efter nøjagtigt de samme Retningslinier som den radikal-socialistiske Regering. Landbrugets Prisniveau har været lovmæssigt fastlagt alene under Hensyn til rent politiske Ønsker, noget Hensyn til Erhvervs- og Produktionsforhold og Produktionsomkostninger har ikke været vist, og Følgen er, at særlig det mindre Landbrug gennemlever saa økonomisk trange Kaar, at man i Byerne ikke gør sig mindste Begreb derom. Man har sat haardt ind ogsaa over for Lønningsklasserne, og Reguleringen af Prisudviklingen i øvrigt paa Basis af Prisloven har været saa vilkaarligt præget, at den nogle Steder har øvet stor Uret og andre Steder skabt hidtil uanede Fortjenstmuligheder. Men der har været et Omraade,